

i UiO Institutt for helse og samfunn

Det medisinske fakultet

**Avdeling for helseledelse og helseøkonomi,
Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo**

**HØKON1201- Bedriftsøkonomi
Tid: 09.12.2020 kl. 15:00-16:00**

**Eksamen består av 14 oppgaver som kommer i tilfeldig rekkefølge.
Eksamen blir tilgjengelig klokken 15:00, og vil automatisk stenge når fastsatt tid er utløpt.**

Eksamen skal være et selvstendig arbeid. Alminnelige eksamensvilkår gjelder:
Under eksamen er det ikke tillatt å kommunisere med andre personer om oppgaven, eller å distribuere besvarelse. Slik kommunikasjon er å anse som fusk.
Ved fusk eller forsøk på fusk kan konsekvensene bli annullering av eksamen, utestenging fra UiO og tap av retten til å gå opp til eksamen ved andre universitet og høyskoler i Norge i inntil ett år.
Alle innleveringer vil bli sjekket via URKUND for å avdekke avskrift i innleveringer. URKUND sjekker svar opp mot internett, ulike tekstdatabaser og andre oppgaveinnleveringer.

Dersom du har tekniske problemer kan du sende en epost til: m.e.mjoen@medisin.uio.no
Vennligst oppgi ditt studentnummer og hvilken eksamen det gjelder i eposten.
Har du spørsmål i tilknytning til oppgaven kan du sende en epost til:
j.m.kinge@medisin.uio.no

Det er svært viktig at du har din UiO- epost tilgjengelig under eksamen i tilfelle vi sender ut viktige beskjeder under eksamensavviklingen .

1 (0,5 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

En virksomhet selger 900 enheter av et produkt i måneden. Salgspris per enhet er kr 1 000, og de variable kostandene utgjør kr 600. De faste kostandene utgjøre kr 300 per enhet. Legg kort sikt tankegang til grunn og anta at vi beveger oss innenfor relevant område.

a) Hva blir dekningsbidrag per enhet?

(400)

b) Hvor mange flere enheter må virksomheten selge for å oppnå en resultatforbedring på kr 60 000 i måneden?

(150)

Maks poeng: 1

2 (0,5 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

En virksomhet regner med å produsere og selge 1 000 enheter, et volum man anser for å være normalkvantumet.

Kalkylen ser da slik ut per enhet:

Materialer, lønn og andre variable kostnader	4 000
Faste kostnader (kr 4 mill totalt)	4 000
Sum kostnader	8 000
Salgspris i gjennomsnitt	8 800
Fortjeneste per enhet	800

I november blir det klart at salget på årsbasis blir de forventede 1 000 enhetene til priser og kostnader som forutsatt. Man har i tillegg fått en ekstraordinær forespørsel på 100 enheter for levering i desember til kr 5 500 per enhet. Man har kapasitet til å levere tilleggsordren.

1) hvor stort blir overskuddet totalt uten tilleggsordren?

(800000)

2) hvor mye taper/tjener man på å akseptere tilleggsordren?

(150000)

Maks poeng: 1

3 (0,5 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

Besvar spørsmål a) og b) ut fra at en maskin er anskaffet for kr 800 000 og antas å ha en restverdi etter 5 år på kr 143 000.

a) Hva utgjør avskrivningene det tredje året når det avskrives lineært?

(131400)

b) Hva er bokført verdi etter det tredje året basert på foregående spørsmål?

(405800)

Maks poeng: 1

4 (0,5 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

Det koster kr 890 000 å lage 500 kg, mens kostnadene øker til kr 1 200 000 for 600 kg. Hva er gjennomsnittskostnaden per kg når man produserer 600 kg, og hva er marginalkostnaden pr kg når man øker produksjonen fra 500 til 600 kg?

Gjennomsnittskostnad per kg ved produksjon av 600 kg: (2000)

Marginalkostnad per kg når produksjonen ligger mellom 500 og 600 kg: (3100)

Maks poeng: 1

5 (1 poeng for riktige svar)

Variable kostnader per enhet er kr 700 og salgspris kr 1 000, eksklusive mva. Hva er dekningsgraden?

(20%, 10%, 200, 40%, 50%, 500, 100, 400, 300, 30%).

Maks poeng: 1

6 (0,5 poeng for riktige svar, mulig å oppnå 1 poeng)

Hva er formelen for beregning av nullpunkt i en enproduktvirksomhet når man ønsker enheter i svaret, ikke kr?

- ((nullpunktomsetning – virkelig omsetning, dekningsgrad, dekningsbidrag per enhet, virkelig omsetning, **faste kostnader**, faste kostnader – nullpunktomsetning, virkelig omsetning – nullpunktomsetning)/
- (faste kostnader – nullpunktomsetning, dekningsgrad, nullpunktomsetning – virkelig omsetning, virkelig omsetning, **dekningsbidrag per enhet**, virkelig omsetning – nullpunktomsetning, faste kostnader))

Maks poeng: 1

7 (0,2 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

Forbind kostnadstype til venstre nedenfor med en egnet fordelingsnøkkel

Kostnadstype	Fordelingsnøkkel
Materialforvaltningskostnader	<input type="text" value="v"/> (Kubikkmeter, Antall inspeksjoner, Materialforbruk , Kvadratmeter, Antall ansatte)
Husleiekostnader	<input type="text" value="v"/> (Antall inspeksjoner, Kubikkmeter, Antall ansatte, Materialforbruk, Kvadratmeter)
Kostnader til oppvarming	<input type="text" value="v"/> (Materialforbruk, Kvadratmeter, Kubikkmeter , Antall ansatte, Antall inspeksjoner)
Kostnader til kvalitetskontroll	<input type="text" value="v"/> (Antall inspeksjoner , Kubikkmeter, Materialforbruk, Kvadratmeter, Antall ansatte)
Lønningskontorets kostnader	<input type="text" value="v"/> (Materialforbruk, Antall inspeksjoner, Kvadratmeter, Kubikkmeter, Antall ansatte)

Maks poeng: 1

8 (0,3 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1,5 poeng)

Vi har følgende opplysninger vist nedenfor:

- 1.Salgsinntekter på tidspunkt 1-3: 10 000, 15 000, 13 000
- 2.Variable kostnader: 60% av salgsinntekter
- 3.Betalbare faste kostnader: 2 200 i hver periode
- 4.Investering tidspunkt 0: 8 000
- 5.Arbeidskapitalbehov: 15% av periodens salg, tilgjengelig ved begynnelsen av perioden. For å dekke kundefordringer og lagerhold.
- 6.Årlige skattemessige avskrivninger er på 20% saldoavskrivninger
- 7.Antatt restverdi på investeringen er på tidspunkt 3: 5 096
- 8.Skattesats: 27%

Fyll inn manglende verdier. Merk: tabellen viser kontantstrømmen til totalkapitalen i nominelle kroner og før skatt.

	Tidspunkt 0	Tidspunkt 1	Tidspunkt 2	Tidspunkt 3
Salgs inntekter		10 000	15 000	13 000
Variable kostnader		- 6 000	- 9 000	- 7 800
Dekningsbidrag		4000	6000	<input type="text"/> (5200)
Betalbare faste kostnader		- 2 200	- 2 200	- 2 200
Arbeidskapital	-1 500	- 750	+300	<input type="text"/> (1950)
Kontantstrøm fra drift	- 1 500	1 050	4 100	<input type="text"/> (4950)
Investering/utrangering	- 8 000			<input type="text"/> (5096)
Kontantstrømmen til totalkapitalen	-9 500	1 050	4 100	<input type="text"/> (10046)

Maks poeng: 1.5

9 (0,2 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

Ta stilling til hvor i aktivitetshierarkiet følgende aktiviteter hører hjemme:

a) Kostnader til daglig klargjøring av operasjonsstuen til dagens brokk-operasjoner, sliping av kniver, osv.

(Enhetsbaserte aktiviteter, Anleggsbaserte aktiviteter, **Seriebaserte aktiviteter**, Kundenivåbaserte aktiviteter, Produktnivåbaserte aktiviteter)

b) Reklame for Adidas

(**Anleggsbaserte aktiviteter**, Produktnivåbaserte aktiviteter, Kundenivåbaserte aktiviteter, Seriebaserte aktiviteter, Enhetsbaserte aktiviteter)

c) Reklame for en skotype som heter Adidas Superstar

(Anleggsbaserte aktiviteter, **Produktnivåbaserte aktiviteter**, Kundenivåbaserte aktiviteter, Seriebaserte aktiviteter, Enhetsbaserte aktiviteter)

d) Aktiviteter knyttet til finansiering av virksomheten

(**Anleggsbaserte aktiviteter**, Produktnivåbaserte aktiviteter, Kundenivåbaserte aktiviteter, Seriebaserte aktiviteter, Enhetsbaserte aktiviteter)

e) Elektrisk kraft til produksjonsutstyret

(Anleggsbaserte aktiviteter, Produktnivåbaserte aktiviteter, Kundenivåbaserte aktiviteter, Seriebaserte aktiviteter, **Enhetsbaserte aktiviteter**)

Maks poeng: 1

10 (1 poeng for riktige svar)

Driften av en bygning gir et årlig kontaktoverskudd på kr 300 000 etter at alle driftskostnader, inklusive vedlikehold for å opprettholde den gode standarden, er dekket. Hva er bygningens verdi om det kreves 10 % p.a. avkastning på denne type investeringer?

Hint: legg evig annuitet til grunn.

Maks poeng: 1

11 (0,5 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

En elektriker har startet en egen forretning. Han hadde ikke lånt noen penger og dette var en viktig årsak til at han kunne gå med overskudd. I alt hadde han satset kr 2 000 000 på virksomheten, og han satt igjen med et overskudd på kr 200 000 etter å ha hevet normal lønn for sin arbeidsinnsats.

Men overskudd er ikke et entydig begrep. I økonomisk forstand er det tvilsomt å vurdere lønnsomheten av virksomheten uten at det er gitt en normal godtgjørelse også til egenkapitalytterne.

Hva blir overskuddet om vi regner 10 % som kalkulatorisk rentekostnad på egenkapitalen på kr 2 000 000?

Hva blir overskuddet om vi regner 5 % som kalkulatorisk rentekostnad på egenkapitalen på kr 2 000 000?

Maks poeng: 1

12 (0,2 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1,2 poeng)

Under er ulike faser i økonomistyringsprosessen. Fyll inn de riktige hovedtrekkene i boksene under. Punkt 1 skjer før punkt 2, som skjer før punkt 3 osv.

(svaralternativet "Mål" viser til prosessen som foregår når man lager målene)

	Hovedtrekkene
1	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <input type="text" value="Mål"/> </div> (Mål, Budsjett, Kontroll, Måling (regnskap), Handling, Handlingsplan)
2	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <input type="text" value="Kontroll"/> </div> (Kontroll, Måling (regnskap), Budsjett, Handlingsplan, Mål, Handling)
3	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <input type="text" value="Måling"/> </div> (Måling (regnskap), Handlingsplan, Kontroll, Mål, Budsjett, Handling)
4	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <input type="text" value="Handling"/> </div> (Handling, Kontroll, Mål, Måling (regnskap), Handlingsplan, Budsjett)
5	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <input type="text" value="Måling (regnskap)"/> </div> (Handlingsplan, Mål, Kontroll, Budsjett, Handling, Måling (regnskap))
6	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <input type="text" value="Måling (regnskap)"/> </div> (Måling (regnskap), Handling, Budsjett, Mål, Kontroll, Handlingsplan)

Maks poeng: 1.2

13 (0,5 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

En virksomhet produserer brød og rundstykker. Det produseres på årsbasis 1 000 000 brød og 4 000 000 rundstykker. Kostnadsmessig tilsvarer 1 rundstykk av 0,2 brød. Totale kostnader beløper seg til kr 9 900 000 per år.

Hva er selvkost for et brød?

kr (5,5)

Hva er selvkost for et rundstykk?

kr (1,1)

Maks poeng: 1

14 (0,2 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

Sett opp selvkostkalkylen for et produkt hvor direkte materialer utgjør kr 200, direkte lønn utgjør kr 400, indirekte variable kostnader i tilvirkningen utgjør 80 % av direkte lønn, og indirekte faste kostnader i tilvirkningen er 30 % av direkte lønn. Faste kostnader i salg og administrasjon er 25 % av tilvirkningskost.

a) fyll inn i tabellen under.

Direkte materialer	200
Direkte lønn	400
Indirekte variable kostnader	<input type="text"/> (320)
Indirekte faste kostnader	<input type="text"/> (120)
Faste kostnader salg & administrasjon	<input type="text"/> (260)

b) hva blir selvkost?

kr (1300)

c) hva blir totale variable kostnader/minimumskost?

(920)

Maks poeng: 1

